

การศึกษาผลการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่
ตำบลอุдомทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

THE STUDY OF THAI TRADITIONAL FLUTE (KLUPEANGOO)
PERFORMANCE OF THE ELEMENT SCHOOL STUDENTS (GRADE 7)
USING THE MIXED TEACHING METHODS : CASE STUDY BAN BAYHAI
SCHOOL, TUMBOL UDOMSUP, AMPHUR VANGNUMKEAV, NAKHON
RATCHASIMA

ธวัชชัย พวงเกตุ¹, วดาภรณ์ พูลผลอำนวนัย²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ด้านทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ และความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุдомทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สื่อประสม จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ แบบประเมินทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ จำนวน 2 เพลง และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ เครื่องมือวิจัยทั้งหมดผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.8 – 1.0 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ หลังการฝึก คะแนนสูงสุด 19 คะแนน คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีนักเรียนที่ได้คะแนน 16 คะแนนขึ้นไปหรือร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม จำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 87.50 ของนักเรียนทั้งหมด

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า ร้อยละ 80 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุдомทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม ได้คะแนนทดสอบหลังเรียนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

2. ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ เพลงลาวครวญ 2 ชั้น อยู่ในระดับดีมาก 4 คน คิดเป็นร้อยละ 25 อยู่ในระดับดี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และระดับปานกลาง 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 12.50 รวมจำนวนระดับดีกับดีมาก 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ส่วนเพลงค้ำคาวกิงกล้วย อยู่ในระดับดีมาก 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 อยู่ในระดับดี 11 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 และระดับปานกลาง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 รวมจำนวนระดับดีกับดีมาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่า ร้อยละ 80 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม มีผลการประเมินทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ระดับดีขึ้น

3. เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อความพึงพอใจต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงอออยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อก็พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ระยะเวลาในการฝึก รูปแบบการฝึก บรรยากาศในการฝึก และผลงานในการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออของตนเอง

ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจในระดับมาก คือสถานที่ในการฝึก ลำดับขั้นตอนและความต่อเนื่องของการฝึก สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการฝึก ความหลากหลายของสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการฝึก ความอดทน เพียร พยายาม ในการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออของตนเอง และภาพรวมของการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่า คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ, การฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม, ผลการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ

Abstract

The purpose of this research is to study of the results practicing the just a Klui-Pieng-Or using multimedia. In terms of the knowledge and understanding about practicing the just a Klui-Pieng-Or regarding the skills of practicing the just a Klui-Pieng-Or and satisfaction with Klui-Pieng-Or using multimedia. The sampling group in this research is Matthayomsuksa 1 students at Ban Ba Yai School Udomsub Subdistrict, Wang Nam Khiao District, Nakhon Ratchasima Province : Semester 1 ; 2019, amount 16 students, the instrument used in this study was a set of 6 learning activities using multimedia. The knowledge and understanding test about the just practicing a Klui-Pieng-Or was selected in 4 choices. 20 items, 2 a Klui-Pieng-Or flavors, practice assessment form. And satisfaction questionnaire for practicing a Klui-Pieng-Or using multimedia. It is a 10 level estimation scale with 10 items. All research tools have been approved by the experts. The conformance index (IOC) from 0.8 - 1.0, analyze the data by finding the frequency and Percentage.

The study found as follow :

1. Test scores for knowledge and understanding of the practicing the just a Klui-Pieng-Or after practicing found that the highest score is 19 points, the lowest score is 14 points from full scored 20 points. There are 14 students who scored 16 points or more, or 80 percent of the full score. Accounting for 87.50 percent of all students

The results of the research were based on the hypothesis that the researcher set out that 80 percent of Matthayomsuksa 1 at Ban Ba Yai School, Udomsub Subdistrict, Wang Nam Khiao District, Nakhon Ratchasima Province. That was a Klui-Pieng-Or using multimedia found that a score test after studying knowledge and understanding about Klui-Pieng-Or practicing only 80 percent or more of the full score

2. The results of the assessment the skills to practicing the just a Klui-Pieng-Or of the Lao-Kroan song : 2 level lamentation , is in a very good level, 4 people accounting for 25 percent, a good level of 10 people representing 62.50 percent and 2 moderate levels representing 12.50 percent of the total amount. The level of good and very good is 14 people, accounting for 87.50 percent. As for the song, bats eat bananas. Were at a very good level, 2 people, representing 12.50 percent, were in a good level, 11 people representing 68.7 percent, and a moderate level 3 people, representing 18.75 percent. In total the number of good and very good levels 13 people, representing 81.25 percent.

The research results were based on the hypothesis that the researcher set out that 80 percent of Matthayomsuksa 1 students at Ban Ba Yai School , Udomsub Subdistrict , Wang Nam Khiao District , Nakhon Ratchasima Province .That was practicing the just a Klui-Pieng-Or using multimedia. There are results of the assessment of the practicing the just a Klui-Pieng-Or skills Level up

3. Considering the average score of all statements, the satisfaction with the practicing the just a Klui-Pieng-Or is the high level when considering an average scores by item, it is found that .The satisfaction at the highest level is the duration of training, training styles, training atmosphere and the results of his own practicing the just a Klui-Pieng-Or.

As for items with high level of satisfaction is a place to practice order of steps and continuation of training learning media used in practice. A variety of learning media that is used to practice patience, diligence in practicing their own Klui-Pieng-Or and an overview just like Klui-Pieng-Or practice

The research results were based on the hypothesis that the researcher had set that The average score of satisfaction with practicing the just a Klui-Pieng-Or using multimedia of Matthayomsuksa 1 students at Banbaiyai School, Udomsub Subdistrict ,Wang Nam Khiao District, Nakhon Ratchasima is at a high level.

Keywords : Klui-Pieng-Or practicing, Klui-Pieng-Or practicing using by multimedia, The result of Klui-Pieng-Or practicing.

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ดนตรีเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ปรุงแต่งขึ้น เพื่อให้ความรื่นเริงบันเทิงใจแก่คนทั่วไป ดนตรียังเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในตัวเอง เป็นเรื่องของความรู้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของทฤษฎี ประวัติการดนตรี การปฏิบัติเครื่อง

The 7th National Conference
Nakhonratchasima College
วันเสาร์ที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ.2563

ดนตรีส่วนความเป็นศิลปดนตรีเป็นเรื่องของความรู้สึก สุนทรีย์หรือความงามย่อมอยู่เหนือความหมาย ไม่สามารถบรรยายออกมาเป็นภาษาเขียนได้ ไม่สามารถวัดเป็นปริมาณในทางศาสตร์ได้ มนุษย์จึงได้นำเอาดนตรีมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทางด้านการศึกษา ซึ่งเมื่อนำเสียงดนตรีเข้ามาสู่กระบวนการทางการเรียน การสอนแบบสร้างสรรค์ เสียงดนตรีสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ ส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเรียนการสอนดนตรีของประเทศไทยในปัจจุบัน ได้มีการจัดกิจกรรมดนตรีมาสอนอย่างหลากหลาย มีทั้งในระบบและนอกระบบ ในการเรียนการสอนดนตรีครูผู้สอนมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนมาก เนื่องจากการเรียนดนตรีเป็นศาสตร์ที่มีการปฏิบัติเป็นหลัก หากครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่ไม่ดีพอ ไม่มีความชัดเจน นักเรียนอาจได้รับวิธีการฝึกฝนที่ไม่ถูกต้อง

ปัจจุบันสภาพการเรียนการสอนดนตรีในระบบโรงเรียน เป็นวิชาบังคับที่ทุกคนต้องเรียนในทุกระดับชั้นปี ในการเรียนดนตรีในโรงเรียน ไม่สามารถทำการสอนแบบตัวต่อตัวได้ เนื่องจากระยะเวลาในการเรียนมีจำกัด และจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมีจำนวนมาก ยากที่จะให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ผลดีตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ จะทำอย่างไรจึงจะสอนให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยพื้นฐาน ต้องกำหนดเครื่องดนตรีที่สะดวกในการเรียนและเป็นเครื่องพื้นฐานที่แท้จริงของดนตรีไทย เครื่องดนตรีไทยที่นิยมใช้สำหรับการปฏิบัติพื้นฐานทางดนตรีไทยก็คือ ขลุ่ยเพียงออ เป็นเครื่องดนตรีไทยที่ราคาไม่แพงมากนักและสามารถพกติดตัวไปได้ง่าย

ด้วยสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรี โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เกิดขึ้นพบว่าเนื้อหาในส่วนที่เน้นการฝึกปฏิบัตินั้น นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากไม่ชอบการปฏิบัติ เพราะไม่มีพื้นฐานทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี และผู้สอนไม่สามารถที่จะทำการสอนแบบตัวต่อตัวได้ เนื่องจากระยะเวลาในการเรียนการสอนมีจำกัด จากการสังเกตการณ์การเรียนการสอนของผู้วิจัย และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการของนักเรียนรายวิชา ปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนทั้งสิ้น 16 คน เป็นชาย 9 คน หญิง 7 คน พบว่ามีภูมิหลังเดิมคือนักเรียนไม่มีพื้นฐานในการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ จึงได้ใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยการสร้างชุดกิจกรรมขึ้นมา เป็นสื่อที่ได้จากระบบการผลิตและการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับรายวิชาและวัตถุประสงค์ ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ โดยชุดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยเลือกใช้เป็นชุดการสอนประเภทประกอบคำบรรยายของครู จะใช้สอนผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่หรือเป็นการสอนที่ต้องการปูพื้นฐานให้ผู้เรียนส่วนใหญ่รู้และมีความเข้าใจในเวลาเดียวกัน เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาสาระในลักษณะที่สื่อแต่ละชนิดส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เกิดเป็นสื่อแนวใหม่ที่มุ่งสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาไทย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนำรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเพสตาลอสซี่ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ โดยแบ่งการปฏิบัติออกเป็นทักษะย่อย ๆ เพื่อให้ง่ายแก่การฝึกปฏิบัติของผู้เรียน เป็นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนด้านการปฏิบัติ การกระทำ การแสดงออกต่าง ๆ รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเพสตาลอสซี่ เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติโดยตรงและมีการแบ่งแนวทางการสอนเป็นวิธีการ 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1) สอนให้รู้จักเสียงก่อนสัญลักษณ์ ขั้นที่ 2) ให้นักเรียนได้สังเกต ฟังเสียงดนตรี และเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยิน ขั้นที่ 3) สอนทีละอย่าง ได้แก่ จังหวะลีลา ทำนองและลีลาของดนตรี ขั้นที่ 4) ฝึกปฏิบัติแต่ละขั้นตอนอย่างดีเสียก่อน ก่อนที่จะฝึกในบทที่ยากขึ้น ขั้นที่ 5) ให้ตัวอย่างฝึกปฏิบัติ แล้วสรุปกฎเกณฑ์ต่อไป ขั้นที่ 6) ฝึกปฏิบัติในเรื่องคุณภาพของเสียง ขั้นที่ 7) การสอน

ตัวโน้ตควรสอดคล้องสัมพันธ์กับบทเพลงที่นำมาสอนโดยตรง เป็นวิธีการสอนทักษะที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับวิธีการเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออและจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนในรายวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ
2. เพื่อศึกษาผลการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ด้านทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานการวิจัย

1. ร้อยละ 80 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม ได้คะแนนทดสอบหลังเรียนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม
2. ร้อยละ 80 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม มีผลการประเมินทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออระดับดีขึ้นไป
3. คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียววัดสองครั้ง (One Group Pretest Posttest Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สื่อประสม จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ แบบประเมินทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ จำนวน 2 เพลง และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ

- 1) ตรวจนับคะแนนและหาค่าร้อยละของคะแนนที่ได้ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน
- 2) นับจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป
- 3) หาค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

ข้อมูลจากการประเมินทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ (เพลงลาวครวญ 2 ชั้น และเพลงค่างควากินกล้วย)

1) นับจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีผลการประเมินทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ในระดับดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และปรับปรุง

2) หาค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีผลการประเมินทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ในระดับดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และปรับปรุง

3) รวมค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีผลการประเมินทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ในระดับดีมาก และดี

ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ

1) ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยนับความถี่และหาค่าร้อยละแล้ว

2) ข้อมูลความพึงพอใจต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเป็นรายข้อ และทั้งฉบับ

3) แปลผลค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง พึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง พึงพอใจระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง พึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง พึงพอใจระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

นำข้อมูลความพึงพอใจต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

สรุปผลการวิจัย

1) ผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ พบว่า คะแนนทดสอบความรู้หลังการฝึก คะแนนสูงสุด 19 คะแนน คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีนักเรียนที่ได้คะแนน 16 คะแนนขึ้นไปหรือร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม จำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 87.50 ของนักเรียนทั้งหมด

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า ร้อยละ 80 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม ได้คะแนนทดสอบหลังเรียนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม

2) ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ พบว่า เพลงลาวครวญ 2 ชั้น อยู่ในระดับดีมาก 4 คน คิดเป็นร้อยละ 25 อยู่ในระดับดี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และระดับปานกลาง 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 12.50 รวมจำนวนระดับดีกับดีมาก 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ส่วนเพลงค่างควากินกล้วย อยู่ในระดับดีมาก 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 อยู่ในระดับดี 11 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 และระดับปานกลาง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 รวมจำนวนระดับดีกับ ดีมาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่า ร้อยละ 80 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม มีผลการประเมินทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ระดับดีขึ้นไป

3) ผลการสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ พบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกข้อความพึงพอใจต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงอออยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ คือ

ระยะเวลาในการฝึก ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.54) รูปแบบการฝึก ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.5) บรรยากาศในการฝึก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.52) ผลงานในการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออของตนเอง ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.25)

ส่วนที่เหลือ 6 ข้อ มีความพึงพอใจในระดับมาก คือสถานที่ในการฝึก ($\bar{X} = 4$, S.D.= 0) ลำดับขั้นตอนและความต่อเนื่องของการฝึก ($\bar{X} = 4$, S.D. = 0) สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการฝึก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.34) ความหลากหลายของสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการฝึก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.48) ความอดทน เพียร พยายาม ในการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออของตนเอง ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.54) ภาพรวมของการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.25)

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่า คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบะใหญ่ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า คะแนนทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ หลังการฝึกมีนักเรียนที่ได้คะแนน 16 คะแนนขึ้นไปหรือร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม จำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 87.50 ของนักเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เพราะในการจัดกิจกรรมแต่ละแผนมีการให้ความรู้และทดสอบความรู้ท้ายแผน ซึ่งนักเรียนสามารถทำคะแนนได้ 7-10 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน แสดงว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้ตามแผนใกล้เคียงกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม อีกทั้งมีการทบทวนสรุปความรู้ เมื่อสิ้นสุดแผนสุดท้ายของการจัดกิจกรรม ก่อนการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริษา ปลื้มฤดี (2556 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7472 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.7472 หรือคิดเป็นร้อยละ 74.72 และสอดคล้องกับงานของ ภูวดิษฐ์ เกิดทรง (2555 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะการ เป่าขลุ่ยเพียงออ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ทั้ง 6 บท มีประสิทธิภาพ 84.86/84.17 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. จากผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ เพลงลาวครวญ 2 ชั้น จำนวนนักเรียนที่อยู่ในระดับดีกับดีมาก 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของนักเรียนทั้งหมด ส่วนเพลงค่างควากินกล้วย จำนวน

นักเรียนที่อยู่ในระดับดีกับดีมากจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 ของนักเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เพราะ ในการฝึกปฏิบัติ ขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสมนี้ มีการใช้สื่อในการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ได้แก่ ใบความรู้ แบบฝึก รูปภาพ เทปเสียง วีดิทัศน์ กระบวนการในการฝึกเริ่มจากการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับขลุ่ยเพียงออ มีการฝึกเคาะจังหวะและอ่านโน้ตดนตรีไทย ฝึกไล่ระดับเสียงแล้วจึงฝึกเป่าเป็นเพลง ซึ่งเป็นไปตามหลักการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี อีกทั้งในการฝึกเป่าเพลง ลาวคราญ 2 ชั้น ใช้เวลาฝึกในคาบเรียน 3 ชั่วโมง และในการฝึกเป่าเพลงค่างควากินกล้วย ใช้เวลาฝึกในคาบเรียน 4 ชั่วโมง ระหว่างการฝึกแต่ละครั้งผู้สอนได้มีการประเมินการปฏิบัติของนักเรียนและชี้จุดปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ นักเรียนยังได้นำขลุ่ยเพียงออไปฝึกปฏิบัติยามว่างหรือหลังเลิกเรียน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ คือ ระยะเวลาในการฝึก ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.54) รูปแบบการฝึก ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.5) บรรยากาศในการฝึก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.52) ผลงานในการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออของตนเอง ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.25)

ในประเด็นระยะเวลาในการฝึกนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดอาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนอนุญาตให้นักเรียนยืมขลุ่ยไปฝึกซ้อมได้ในเวลาว่าง ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านทำให้มีเวลาฝึกซ้อมอย่างเพียงพอ

รูปแบบการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดอาจเป็นเพราะว่า กระบวนการในการฝึกเริ่มจากการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับขลุ่ยเพียงออ มีการฝึกเคาะจังหวะและอ่านโน้ตดนตรีไทย ฝึกไล่ระดับเสียงแล้วจึงฝึกเป่าเป็นเพลง ซึ่งเป็นไปตามหลักการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี ระหว่างการฝึกแต่ละครั้งผู้สอนได้มีการประเมินการปฏิบัติของนักเรียนและชี้จุดปรับปรุงแก้ไข

บรรยากาศในการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ให้อิสระกับนักเรียนในการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ นักเรียนสามารถเลือกสถานที่ในฝึกปฏิบัติเอง นอกจากนี้นักเรียนยังได้นำขลุ่ยเพียงออไปฝึกปฏิบัติยามว่างหรือหลังเลิกเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อผลงานในการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออของตนเองอาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีการประเมินผลระหว่างฝึกปฏิบัติ ได้ชี้จุดบกพร่องให้ปรับปรุงแก้ไข มีการชมเชยให้กำลังใจเมื่อปฏิบัติได้ นักเรียนจึงได้พัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเป็นเพลงที่มีคุณภาพระดับดีเป็นที่น่าพอใจ

ข้อเสนอแนะ

การฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม จากการวิจัยครั้งนี้ หากจะนำไปใช้ให้ได้ผลดีผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบวัตถุประสงค์และวิธีปฏิบัติระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม
2. ครูผู้สอนควรเน้นย้ำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมออีกทั้งยังสามารถปรับเปลี่ยนเพลงตามความต้องการและความถนัดของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
3. ควรดำเนินการฝึกตามขั้นตอนที่กำหนดในกิจกรรมการฝึกปฏิบัติขลุ่ยเพียงออโดยใช้สื่อประสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการฝึกแต่ละครั้งครูผู้สอนควรมีการประเมินการปฏิบัติของนักเรียน เพื่อชี้จุดปรับปรุงแก้ไข และชื่นชมให้กำลังใจผู้ที่ปฏิบัติได้ดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างทักษะการปฏิบัติที่ดี ตามแนวคิดของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. 2560. รายงานการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 2 ปี 2560. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528) **จิตวิทยาการศึกษา** กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____ (2542). **สรรคสร้างหน้าเว็บและกราฟิกบนเว็บ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____ (2548). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม** กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- เกื้อกุล คุปรัตน์ และคณะ. **สื่อดัดตนศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2518
- จรรย์ กาญจนประดิษฐ์ วิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์ **ดนตรีชาวเขาเผ่าม้ง หมู่บ้านสบเป็ด อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน**
- เฉลิมเกียรติ คำไพ (2558) **การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง การเป่าขลุ่ยเพียงออขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**
- ชม ภูมิภาค. 2524. **เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร.
- _____ (2521). **หลักการโฆษณา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์การศึกษา.
- _____ (2523). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). **นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาการสอน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____ (2532). **ชุดการสอนระดับประถมศึกษา เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8 – 15**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____ (2540). **ชุดการสอนระดับประถมศึกษา**. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอน.
- _____ (2543). **เทคโนโลยีและสื่อการสอน เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หน่วยที่ 1-4**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____ (2545). **เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หน่วยที่ 1- 5**. กรุงเทพฯ : สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____ (2545). **เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8 – 15 (พิมพ์ครั้งที่ 20)**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2535) **จิตวิทยาการสอนดนตรี** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____ (2537). **หลักการของโคคายสู่การปฏิบัติ : วิธีการด้านดนตรีศึกษาโดยการสอนแบบโคคาย/แอร์เซแบท** เซินยี กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____ (2540) **สาระดนตรีศึกษาแนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- _____ (2544) **พฤติกรรมการสอนดนตรี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- _____ (2545) **สาระดนตรีศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แชมมณี. (2550) **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทองพูล บุญอึ้ง. (2535). เอกสารการประชุมเพื่อเสนอผลงานทางวิชาการของข้าราชการครู “ผลงานทางวิชาการ ประเภทบทเรียนสำเร็จรูป”. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545).วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 6).กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____ (2546). การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____ (2537). การพัฒนาการสอน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____ (2543). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ. : สุวีริยาสาส์น.
- _____ (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร.กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____ (2546). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเที่ยง จ้อยเจริญ. (2543). โทรทัศน์เพื่อการศึกษา หน่วยที่ 9. เอกสารการสอน สาขาศึกษาศาสตร์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พนมยงค์ บุญทัศน์กุล 2539 ลมหายใจ...ดนตรี...ชีวิต บ้านเพลง : กรุงเทพฯ, 2539 พิมพ์ครั้งที่ 1
- ไพโรชบุรุษย์ สีนลารัตน์. 2524. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพโรจน์ ตรีธรรณากุล.(2528). ไมโครคอมพิวเตอร์ประยุกต์ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2540). การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์.
- ภูวดิษฐ์ เกิดทรง (2555) การศึกษาประสิทธิภาพ ชุดฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน ขามทะเลสอวิทยา จังหวัดนครราชสีมา วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี (ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- รุจิร ภู่อาระ และ จันทรานี สงวนนาม (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยต์.
- _____ (2551). การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา (Curriculum Development : Education Reform). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยต์
- ลัดดา สุขปรีดี (2523) เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน พิมพ์ครั้งที่3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์พัฒนา
- วราพร ขาวสุทธิ. (2542). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์โดยใช้การ สอนตนเองกับการเรียนการสอนแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วชิระ อินทร์อุดม. (2545) ในเอกสารประกอบการสอนรายวิชาการผลิตวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา. ภาควิชาเทคโนโลยี ทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัฒนา ระงับทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- _____ (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สมยศ นาวิการ . (2544). การติดต่อสื่อสารขององค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมหมาย เวียงสีมา. (2552). รายงานผลการพัฒนาและการ ใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติการเป่าขลุ่ยรีคอร์ดอร์ (Recorder) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน ห้วยทับ

